

29. 7. 2021

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Recentní judikatura k živnosti volné jako předmětu podnikání v obchodním rejstříku

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) dne 12. 5. 2021 v řízení pod sp. zn. NS 27 Cdo 3549/2020 rozhodl o zamítnutí dovolání dovolatele, který se domáhal posouzení zda „návrh na zápis předmětu podnikání „realitní zprostředkování“ do obchodního rejstříku musí být - v režimu právní úpravy účinné od 3. 3. 2020 - doložen (mimo jiné) rozhodnutím valné hromady o změně stanov v situaci, kdy byl jako předmět podnikání společnosti ve stanovách této obchodní společnosti označen a v obchodním rejstříku zapsán „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“.

Nejvyšší soud zhodnotil, že vymezení živnosti volné ve stanovách není dostatečně určité k tomu, aby mohl rejstříkový soud k předmětu podnikání zapsat požadované „realitní zprostředkování“.

K této specifické otázce ohledně poměrně nově změněných podmínek podnikání v oblasti realitního zprostředkování se Nejvyšší soud vyjádřil dosti obšírně a rovnou zabředl i do otázky definice předmětu podnikání ve stanovách společnosti a jeho zapisování do obchodního rejstříku. V bodech [28] až [31] Nejvyšší soud vyslovil k definici předmětu podnikání jako „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ následovně: *„Ujednání stanov, podle něhož je předmětem podnikání akciové společnosti výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona nesplňuje požadavek určitosti, neboť z něj není zjevné, co je předmětem podnikání dané společnosti, a odpovídajícího výsledku se nelze dobrat ani výkladem...Nejvyšší soud proto uzavírá, že ani výkladem ujednání stanov, podle něhož je předmětem podnikání akciové společnosti výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, nelze zjistit, jaký je předmět podnikání společnosti (určit jeho konkrétní obsah). **Takové ujednání je proto z důvodu neurčitosti jeho obsahu zdánlivé (§ 553 o. z.) a nepřihlíží se k němu (§ 554 o. z.)**“.* Nejvyšší soud se rovněž vyjádřil i k samotnému zápisu tohoto předmětu podnikání do obchodního rejstříku, když pravil: *„Z výše uvedeného rovněž plyne, že do obchodního rejstříku se podle § 25 odst. 1 písm. b) z. v. r. zapisuje předmět podnikání nebo činnosti obchodní korporace, nikoli označení živnosti. Společníci či členové obchodní korporace tak ve vztahu k výčtu oborů činnosti v příloze č. 4 živnostenského zákona zpravidla určí (a společenská smlouva, resp. stanovy, obsahují) některé z vypočtených oborů činnosti. Tyto budou do obchodního rejstříku zapsány jako předmět podnikání nebo činnosti korporace. Je-li ve společenské smlouvě (stanovách) uveden a případně i do obchodního rejstříku zapsán jako předmět podnikání výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, odporuje tento zápis § 25 odst. 1 písm. b) z. v. r. a je třeba zjednat nápravu postupem podle § 9 odst. 1 z. v. r.“.*

Podle výše uvedeného by tak v případě, že by obchodní společnost měla v obchodním rejstříku v sekci „Předmět podnikání“ uvedenou pouze formuli „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, nesplňovala by podmínky zákona č. [304/2013 Sb.](#), o veřejných rejstřících (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“), což by v nejhorším případě mohlo znamenat i zrušení společnosti s likvidací. Přestože předmětné rozhodnutí vypadá na první pohled pro řadu společností poměrně fatálně, podle autorů tohoto článku není ještě důvod k panice.

Nicotnost zápisu

Jako problematický spatřujeme náhled Nejvyššího soudu na nicotnost ujednání o předmětu společnosti. Podle Nejvyššího soudu z předmětu podnikání „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ nelze vyčíst konkrétní činnost podnikání společnosti, což způsobuje zdánlivost jednání podle § 553 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“), ke kterému se zákona nepřihlíží.

Neurčitost právního jednání nastává, když projev vůle, který směřoval k právnímu jednání, není dostatečně konkrétní a jasný, takže nelze určit, jaké právní následky má projevená vůle vyvolat. Platí, že obsah právního jednání je vymezen dostatečně, pokud lze určit, jaká práva a povinnosti mají z právního jednání stranám vzniknout. Totéž platí ohledně předmětu právního jednání, který je vymezen dostatečně, je-li specifikován tak, že jej lze identifikovat a odlišit od předmětů jiných.^[1] Nesrozumitelnost či neurčitost lze však překonat výkladem neboli interpretací právního jednání. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 31.10.2017 v řízení pod sp. zn. 29 Cdo 61/2017 uvedl, že „Pro výklad právního jednání **je určující skutečná vůle (úmysl) jednajících** (která byla anebo musela být známa adresátovi), již je třeba upřednostnit před jejím vnějším projevem (např. objektivním významem užitých slov).“^[2] Podle autorů tohoto článku zde není pochyb o úmyslu statutárního orgánu obchodní společnosti zapsat předmět podnikání jako živnost volnou. Vystává zde tedy otázka, z čeho Nejvyšší soud posuzuje neurčitost zapsaného předmětu podnikání „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Živnost volná je v českém právním systému právě pouze jedna a poskytuje dostatečné odlišení od živností řemeslných, vázaných a koncesovaných. Pokud by Nejvyšší soud požadoval uvedení všech zapsaných oborů činností, nahrazoval by obchodní rejstřík funkci živnostenského rejstříku, což jeho účelem nepochybně není.

Nadto lze podotknout, že zápisy do obchodního rejstříku jsou jednostranným, deklaratorním úkonem, kde se plně uplatní zásada dispozitivnosti, a je pouze věcí konkrétní společnosti, jakou skutečnost chce mít v obchodním rejstříku zapsanou (s ohledem tedy na to, že tato skutečnost nesmí být nijak lživá či jinak porušovat právní zásady). Pokud si společnost určí, že v obchodním rejstříku bude mít uvedenou poněkud obecnější formuli, není v kompetencích soudu společnost nutit tento zápis konkretizovat.

Praxe rejstříkových soudů

Podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. b) se do veřejného rejstříku zapíše předmět činnosti nebo podnikání, nicméně o formě předmětné ustanovení nepojednává. I v případě, že bychom přijali tezi Nejvyššího soudu o neurčitosti zápisu, považujeme za neetické obchodní společnosti kvůli tomuto trestat. Po novele živnostenského zákona v roce 2008 to byly právě rejstříkové soudy, které zavedly praxi zapisovat z vlastního podnětu a bez návrhu dotčených společností změnu předmětu podnikání právnických osob právě na onu formuli „Výroba, obchod a služby neuvedené v příloze 1 až 3 živnostenského zákona“. Tato praxe zde již navíc existuje řadu let a až na pár akademických názorů a rozhodnutí nižších soudů zde nikdy neexistovala iniciativa ji změnit.

Stejný postoj k tomuto tématu ostatně zaujal i Vrchní soud v Praze, a to v rozhodnutí ze dne 25.7.2018 se sp. zn. 14 Cmo 465/2017, kdy uvedl, že nelze vyloučit, aby byly v rámci předmětu podnikání zapsány i konkrétní obory činnosti, nicméně ze stávající praxe rejstříkových soudů je patrné, že do obchodního rejstříku zapisují předmět podnikání živnosti volné bez další specifikace spočívající v uvedení oborů činností, které má podnikatel zapsán v živnostenském rejstříku.^[3]

Zároveň považujeme za vhodné zmínit, že rejstříkové soudy pravděpodobně nemají kapacitu proti obchodním společnostem s předmětným zápisem předmětu činnosti jakkoliv zasahovat. I kdyby se situace nakonec změnila a rejstříkové soudy našly dostatek prostoru obchodní společnosti do těchto změn nutit, bylo by nutné se současně pozastavit nad relevancí tohoto problému, kdy podle našeho názoru mají rejstříkové soudy významnější cíle, které musí v rámci své činnosti sledovat.

Závěr

Závěrem musíme podotknout, že přestože předmětné rozhodnutí vyvolalo v právnickém prostoru dosti paniky spojené s odevzdaností, nevidíme předmětné rozhodnutí Nejvyššího soudu tak katastrofálně jako jiní. Jak jsme uvedli v předchozích odstavcích, s argumentací Nejvyššího soudu se dle našeho názoru nelze v současnosti plně ztotožnit. Dále lze zmínit, že řada společností, které mají v obchodním rejstříku uveden předmět činnosti jako „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, mají ve stanovách uvedeny konkrétní druhy činnosti, přičemž v těchto případech společnostem stačí provést pouze změnu v obchodním rejstříku. Současně jako další překážku realizace této změny vidíme vytíženost soudů, kdy podle našeho názoru rejstříkové soudy nemají kapacitu společností, kterých se rozhodnutí týká, vyzývat k nápravě nebo následně sankcionovat.

Přestože neshledáváme tento problém jako nepřekonatelný, ocenili bychom, kdyby ze strany Nejvyššího soudu přišlo sjednocující stanovisko k této tématice, kde by byl konečně zaujat konečný postoj v této věci a současně zodpovězeny související otázky. V této podobě působí rozhodnutí pouze jako *obiter dictum* a o jeho závaznosti lze polemizovat. Ukáže až nejbližší budoucnost, jak se předmětné rozhodnutí odrazí do života obchodních společností nejen v rámci obchodního rejstříku.

Mgr. Daniel Jankanič,
advokát

Mgr. Jan Smítal,
advokátní koncipient

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

[Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.](#)

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466

Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz

---

[1] HANDLAR, Jiří. § 553 [Neurčitost a nesrozumitelnost]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1977.

[2] Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 10. 2017 pod sp.zn. 29 Cdo 61/2017, dostupný například zde: <http://kraken.slv.cz/29Cdo61/2017>

[3] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 7. 2018, 14 Cmo 465/2017, 25. 7. 2018

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)